

Advies

Aan: het college van
Burgemeester en wethouders van de gemeente Vught

Van: Adviesraad Sociaal Domein

CC:

Datum: 30 september 2025

Betreft: Gevraagd advies concept Verordening Jeugdhulp gemeente Vught 2025
en concept nadere regels en beleidsregels Jeugdhulp Vught 2026

Inleiding/aanleiding

De afgelopen maanden is bij de gemeente Vught in nauwe samenwerking gewerkt aan een nieuwe verordening Jeugdhulp 2025, nadere regels en beleidsregels 2026. Zowel de huidige verordening als de nadere regels Jeugd van de gemeente Vught zijn aan herziening toe vanwege met name de behoefte een stevigere juridische basis in de verordening en nadere regels aan te brengen om de toegang tot Jeugdhulp scherper af te bakenen.

Verder is vastgesteld bij de gemeente Vught dat het wenselijk is dat er beleidsregels jeugd worden opgesteld. Met deze regels worden geen nieuwe regels opgesteld, maar geeft het college van burgemeester en wethouders enkel uitleg op welke wijze het college de regels vanuit de regelgeving toepast.

Probleemstelling

In welke mate sluiten de voorgestane wijzigingen in de concept Verordening Jeugdhulp gemeente Vught 2025 en concept nadere- en beleidsregels Jeugdhulp Vught 2026 kwalitatief aan bij de behoeften en mogelijkheden van de mensen die aangewezen zijn op de Jeugdwet ?

Onderzoeksmethode/ wijze van aanpak

De werkgroep Jeugd van de Adviesraad Sociaal Domein heeft informatief overleg gehad met de beleidsadviseur Meedoen van de gemeente Vught over de adviesvraag op 30 juni 2025.

Daarnaast is de volgende informatie geraadpleegd:

Advies

- mail gemeente Vught d.d. 28 augustus 2025 met onderwerp adviesvraag concept Verordening Jeugdhulp gemeente Vught 2025 en concept nadere- en beleidsregels Jeugdhulp Vught 2026;
- concept verordening Jeugdhulp gemeente Vught 2025;
- verordening Jeugdhulp gemeente Vught 2021;
- model verordening Jeugdhulp (nieuw model, 3 december 2024);
- nadere regels Jeugdhulp Vught 2023;
- concept nadere regels Jeugdhulp Vught 2026;
- beleidsregels Jeugdhulp Vught 2026;
- oplegnotitie behorende bij de concept verordening en nadere regels en beleidsregels;
- begeleidend schrijven burgemeester en wethouders met onderwerp adviesaanvraag d.d 26 augustus 2025;
- Brabants Dagblad 28 augustus 2025, voorpagina;
- gevraagd advies voor de notitie Visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027 `It takes a village to raise a child` ;
- Brabants Dagblad 22 augustus 2025, voorpagina;
- boekje `Het verdrag inzake de rechten van het kind in het kort` ;
- daarnaast is informatie ingewonnen bij personen die ervaring hebben dan wel bekend zijn met de uitvoering van de Jeugdwet.

De werkgroep Jeugd van de Adviesraad voor het Sociaal Domein is bij dit advies gestart met de vergelijkingen van de verordeningen en nadere regels.

De vergelijking van de verordening 2021 met de concept verordening 2025 geeft het volgende beeld.

- 2021 is gedetailleerd en concreet met veel opsommingen en procedurele zekerheid. Deze verordening geeft inwoners van Vught duidelijke rechten en plichten maar minder bestuurlijke flexibiliteit.
- De concept verordening 2025 is wat compacter en zeker strenger op zaken als bijvoorbeeld het persoonsgebonden budget en handhaving. Er is meer ruimte voor het college en geeft ook aansluiting bij landelijke wetgeving. Het biedt inwoners meer continuïteit en rechtsbescherming bij overgangsrecht, maar minder detail in voorzieningen.

De vergelijking van de nadere regels 2023 met de concept nadere regels 2026 geeft het volgende beeld.

- De nadere regels 2023 vergeleken met het concept nadere regels 2026 laat zien dat die van 2023 meer gedetailleerd zijn met veel opsommingen, toetsingscriteria en bijlagen. Deze nadere regels geven inwoners en aanbieders duidelijkheid en houvast.

Advies

- De concept nadere regels van 2026 is sterk ingekort en vooral gericht op kernvoorwaarden en persoonsgebonden budget. Deze nadere regels verwijzen voor details naar verordening en productenboek. Dit concept nadere regels 2026 lijkt meer beleidsvrijheid te geven en flexibiliteit.

Als laatste is het concept beleidsregels jeugdhulp Vught 2026 bekeken. Dit is geen nieuw beleid, maar hierin geven burgemeester en wethouders alleen uitleg op welke wijze zij de regels van de verordening uitleggen en toepassen.

Bevindingen

Inleiding

Zoals reeds aangegeven is de concept verordening Jeugdhulp 2025 strenger in uitvoering. Ook de nadere regels bevatten een meer strengere juridische basis om de toegang tot jeugdhulp scherper af te bakenen. De motivatie hiervoor wordt merendeels gevonden in de alsmar stijgende uitgaven aan jeugdhulp waardoor de gemeentelijke financiën onder druk komen te staan.

Het bovengenoemde “scherper afbakenen” is goed terug te vinden in de opsomming die de gemeente via de Oplegnotitie bijgevoegd heeft. Een greep hieruit: beperking verwijzers, meer mogelijkheden om af te wijzen, kritischer wie in aanmerking komt voor pgb, steviger juridische basis om zaken af te wijzen of te heroverwegen of kritischer te toetsen e.d. Kortom de groep die een beroep wil doen op de concept verordening 2025 wordt hierdoor beperkt.

De gemeente geeft aan bij haar motivatie dat zij met de aanscherping rekening dient te houden met de jeugdhulpplicht zoals deze is verankerd in de Jeugdwet. Als adviesraad vragen wij ons af of deze hiermee nog volledig geborgd wordt.

Het is begrijpelijk dat de gemeente Vught de gemeentelijke financiën op orde wil hebben. Maar de strengere uitvoering van de Jeugdhulp zal ook de consequentie hebben dat een aantal inwoners voor hun probleem een andere oplossing moeten zoeken of geen oplossing vinden.

De uitvoering van de jeugdhulp kent toch al veel problemen. De bekende lange wachtlijsten bij jeugdzorg en diagnostiek. De te hoge caseloads bij de jeugdhulpverleners en het gebrek aan specialistische plekken. Dit maakt dat hulp niet tijdig of passend kan starten, terwijl de regelgeving wel snelle toegang aangeeft. Deze problemen worden echter al jaren gesignaleerd maar tot op heden zijn daar geen echte oplossingen voor gevonden. Recent maakten zelfs de media gewag van oproepen om de zorgtaken daarom bij de gemeenten maar weg te halen.

Advies

Prestatiedruk Jeugd

Om te voorkomen dat veel jongeren een beroep moeten doen op de verordening Jeugdhulp zet de gemeente Vught in op preventie en lichte ondersteuning. In de notitie Visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027 (d.d. 2023) werd op de mentale problematiek van de jeugd gewezen. Hierbij werd echter niet aangegeven op welke wijze en wanneer een adequate aanpak voor de genoemde problematiek vorm gegeven zou worden.

Zoals onlangs o.a. in de media werd vermeld gaan jongeren in toenemende mate gebukt onder prestatiedruk en de verwachting werd hierbij uitgesproken dat dit alleen maar toeneemt. Zes op de tien jongeren ervaren op dit moment een toenemende prestatiedruk. Vooral het onderwijs vormt een bron van stress. Jongeren piekeren, veel slapen slecht en voelen zich nooit goed genoeg. Een situatie waarbij burn-out en depressieve gevoelens sterk in het verlengde liggen en uiteindelijk een aanzienlijk beroep op de Jeugdhulp wordt gedaan.

Het zou goed zijn om voor deze toenemende prestatiedruk een structureel praktisch integraal beleid vorm te geven samen met het onderwijs, ouders, jongeren en andere gemeenten om de druk bij jongeren te verlichten. Wellicht kan dit in de regio vorm gegeven worden of gekoppeld met landelijk beleid. Er zijn enkele voorbeelden van initiatieven vanuit instellingen en organisaties maar zoals het Nederlands Jeugdinstituut aangeeft is de aandacht voor de toenemende prestatiedruk nog heel beperkt. Wij adviseren dan ook bij de toenemende prestatiedruk van de jeugd in samenwerking met anderen te onderzoeken of een aanpak van verlaging van deze prestatiedruk haalbaar is.

Evaluatie (artikel 29)

In de conceptverordening Jeugdhulp Vught 2025 is de evaluatie opnieuw geregeld in artikel 29. In 2021 stond alleen een algemene evaluatiebepaling, die vooral verwees naar landelijke evaluaties. In de nieuwe verordening wordt de evaluatie steviger gekoppeld aan de gemeentelijke beleidsplannen en de planning- en control-cyclus van de gemeente.

Op welke wijze wordt er voortaan geëvalueerd ?

1. Periodiek (eens per 4 jaar): het gemeentebestuur rapporteert over de werking en effecten van de verordening.
2. Op basis van cliënt-ervaringsonderzoek: verplicht onderdeel, waarbij jeugdigen en ouders hun ervaringen delen.
3. Inhoudelijke thema's: aantal jeugdigen dat hulp krijgt, soorten voorzieningen, kosten, verhouding zorg in natura en pgb, aantal verwijzingen.

Advies

4. Verantwoording aan de gemeenteraad: de resultaten worden meegenomen in de P&C-cyclus en gebruikt voor beleidsaanpassingen.

Daarmee is de evaluatie voortaan meer lokaal ingebed, concreter uitgewerkt en systematischer gekoppeld aan cijfers en cliëntervaringen, zodat de gemeenteraad ook echt kan sturen op verbetering. Als adviesraad vinden wij dit een juiste toevoeging aan de verordening en vragen wij ons evenzo te informeren over deze evaluatiemomenten. Wij zouden de termijn van evalueren wel korter willen zien bijvoorbeeld 2 jaar.

De overgang 18-/18+

Het artikel 25 (vijfde en zesde lid) dat nu is opgenomen in de concept verordening 2025 benadrukt dat burgemeester en wethouders verantwoordelijk zijn voor afstemming tussen de Jeugdwet en andere wettelijke kaders (zoals Wmo, Wlz, Participatiewet).

Deze bepaling voorkomt dat jongeren op hun 18e (of bij verlengde jeugdhulp 21/23 jaar) zonder zorg komen. Vanaf 16 jaar moet er al vooruitgekeken worden naar welke voorzieningen later nodig zouden kunnen zijn (voorbereiding 18-/18+ overgang). Dit is de juridische basis in de verordening waarmee de gemeente Vught borgt dat jongeren na hun 18e jaar niet tussen wal en schip vallen. Wij als adviesraad Sociaal Domein vinden dit een noodzakelijke aanvulling van de verordening.

Vertrouwenspersoon en familiegroepsplan

In de nieuwe verordening 2025 dient het college jeugdigen, ouders en pleegouders tijdig te informeren over de mogelijkheid een vertrouwenspersoon te gebruiken. De informatie moet o.a. gaan over: onafhankelijke rol, aard van ondersteuning, vertrouwelijkheid, kosteloosheid en bereikbaarheid.

Daarnaast hebben ouders het recht een familiegroepsplan in te dienen, zelf opgesteld of met ondersteuning. Het college kan hierbij helpen en moet dit plan betrekken bij het onderzoek.

Het zou goed zijn als beide genoemde mogelijkheden voor de betrokkenen via de juiste communicatiemogelijkheden en permanent onder de aandacht worden gebracht. Het is van belang voor de doelgroep omdat het inwoners meer rechtszekerheid geeft en een zwaardere informatieplicht legt bij de gemeente.

Nawoord

Advies

Wij hebben de veelheid aan aangeleverde stukken met de nodige aandacht bestudeerd en vergeleken. Opvallend was dat de stukken geheel compleet, op de komma nauwkeurig en zeer doordacht zijn opgesteld. Daardoor was ons advies gemakkelijk vorm te geven.

Conclusies en aanbevelingen

- Als adviesraad vinden wij het mager te lezen dat de motivatie om te komen tot de concept verordening Jeugdhulp 2025 merendeels gelegen is in de stijgende gemeentelijke financiën. Veel zaken zijn hierdoor aangescherpt of meer beperkt in de verordening en daardoor wordt de groep die een beroep wil doen op de concept verordening 2025 beperkt.
- Wij geven de voorkeur aan een beleid dat de aantallen die een beroep doen op de verordening Jeugdhulp preventief minderen. Daarom adviseren wij bij de toenemende prestatiedruk van de jeugd in samenwerking met anderen te onderzoeken of een aanpak van verlaging van deze prestatiedruk via een structureel praktisch integraal beleid haalbaar is.
- De evaluatie van de verordening Jeugdhulp 2025 wordt meer lokaal ingebed, concreter uitgewerkt en systematischer gekoppeld aan cijfers en cliëntervaringen, zodat de gemeenteraad ook echt kan sturen op verbetering. Als adviesraad vinden wij dit een juiste toevoeging aan de verordening en vragen wij ons evenzo te informeren over deze evaluatiemomenten. De termijn van evalueren zouden wij graag wel korter willen zien bijvoorbeeld 2 jaar.
- Artikel 25 is de juridische basis in de verordening waarmee Vught borgt dat jongeren na hun 18e jaar niet tussen wal en schip vallen. Wij als adviesraad Sociaal Domein vinden dit een uiterst noodzakelijke aanvulling.
- In de nieuwe verordening 2025 is het gebruik van een vertrouwenspersoon en het indienen van een familiegroepsplan expliciet vastgelegd en verankerd. Dat geeft inwoners meer rechtszekerheid en legt een zwaardere informatieplicht bij de gemeente. Wij vragen de doelgroep hier tijdig en regelmatig over te informeren over de mogelijkheid hier gebruik van te maken.

Uw reactie op dit advies stellen wij zeer op prijs.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Vught,

René van Vugt

Adviesraad
**Sociaal
Domein**
Vught

Advies

voorzitter ASD Vught